

Скуратко Тетяна Миколаївна,
*кандидат філологічних наук, доцент,
кафедра української та зарубіжної літератур і
методик їх навчання,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка*

ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ У СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ-СЛОВЕСНИКА

Сьогодні особливо гострою є потреба якісної підготовки вчителів-словесників з орієнтацією на переосмисленні організації та змісту навчально-виховного процесу сучасної вищої школи на засадах інноваційних технологій. В умовах воєнного навчання надзвичайно важливо сформувати бажання у майбутніх українських філологів бути соціально активними, відповідальними, спроможними до самовизначення, самореалізації та самовдосконалення, розвиватися творчо, бути конкурентоспроможними. Вважаємо, що усі ці навички у юних українських філологів можна сформувати шляхом залучення їх до проєктної діяльності.

Теоретичні засади, зміст і значення, особливості організації проєктної діяльності розкриваються у наукових дослідженнях А. Вдовиченко, В. Гузеєва, Т. Довбенко, О. Зосименко, С. Избаш, А. Касперського, О. Коберника, Л. Мартинець, Н. Матяш, М. Пелагейченко, Є. Полат, В. Радіонова, В. Слободченкова, С. Сисоєвої, М. Уйсімбаєвої, Л. Хоменко, І. Шендрик, О. Юрчик та ін.

Погоджуємося із думкою Л. Мартинець, що «під проєктною діяльністю ми розуміємо систему різних практичних дій особистості (групи, колективу), спрямованих на створення певного творчого продукту/ продукції. Проєктна діяльність відрізняється від просто колективно підготовленого заходу або групової діяльності з наданням наочних результатів тим, що демонструє головний результат проєкту – аналіз діяльності та пред'явлення способу розв'язання окресленої проблеми» [2, с. 11]. Вважаємо, що саме проєктна діяльність забезпечує зацікавленість здобувачів вищої освіти у створенні творчих проєктів, їх креативної презентації, аналізі діяльності, прагненні у вдосконаленні. Заслугує

на увагу узагальнення Л. Хоружої, що «проектна діяльність – це спосіб розвитку творчості, самостійності, прагнення до ідеально-перспективного перетворення світу за допомогою креативних дій і операцій у процесі створення конкретного продукту – проекту ідеального та реального» [5, с. 13].

Зазначимо, що саме участь майбутніх українських філологів у проектній діяльності допомагає їм зорієнтуватися у суспільному вирі подій та явищ – соціальних, економічних, політичних, інформаційних, а також оволодіти досвідом суспільного життя, проявити свою громадську позицію, творчо самоствердитися і (що сьогодні так важливо) позитивно впливати на масмедійний простір, утверджувати, збагачувати, поширювати своє, рідне: мову, історію, літературу, культуру.

Варто наголосити, що проектна діяльність має свою структуру. Так, її структурними компонентами можна вважати: мотив, мета, способи, засоби, предмет, результат. Створюючи проект, спершу варто продумати мотив, чітко сформулювати мету, предмет, способи реалізації, узгодити засоби використання та спланувати передбачуваний результат. Лише маючи чітку структуру проекту, можна розпочинати його втілення.

Зазначимо, що залучаючи здобувачів вищої освіти до проектної діяльності, маємо можливість долучити їх до реальної творчої діяльності. Відчуваючи свою значимість у суспільстві, студенти стають мотивованими до отримання нових знань, що у процесі проектної діяльності набувають практико-орієнтованого характеру.

Гостру потребу в активному залученні майбутніх філологів до проектної діяльності ми відчули у важкий час для усіх українців – після повномасштабного вторгнення росії в Україну. Так, застосування проектної діяльності в освітньому процесі на факультеті філології і журналістики Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка дозволило наблизити такий вид діяльності до життя та соціальних потреб студентів, навчальний матеріал адаптувати до реальних життєвих ситуацій, а процес набуття нових знань зробити цікавим, простим і доступним.

Заслуговує на увагу участь студентів факультету філології і журналістики Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка під керівництвом к.ф.н., доц. кафедри української та зарубіжної літератур і методик їх навчання Скуратко Тетяни Миколаївни у таких освітніх та волонтерських проєктах, як: «Мобілізація слів», «Мова єднає», «Великі українці», «Сковорода єднає Україну», «Книга тижня», «Україні потрібен кожен». Ознайомитися із матеріалами зазначених проєктів можна на сторінці факультету філології і журналістики Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка «Факультет філології і журналістики (ФІЖ) ТНПУ ім. В. Гнатюка» у Facebook. Кожен із цих проєктів має важливу мету – пропагувати своє, рідне: прищеплювати любов до рідної мови, плекати рідне слово, заохочувати до читання української класики, слухати українську музику, популяризувати творчість українських митців, розповідати про сучасних митців-героїв, які воюють, наближаючи нашу перемогу, цінувати українські звичаї, традиції, виховувати повагу до українських воїнів-героїв тощо.

Так, наприклад, відзначаючи 300 років з дня народження Григорія Сковороди – видатного українського філософа, просвітителя-гуманіста, поета, байкаря, педагога, музиканта, фундатора української «філософії серця», ідеї «сродної праці», життя якого можна розглядати як своєрідну філософську творчість, на факультеті філології і журналістики ТНПУ ім. В. Гнатюка було розпочато освітній проєкт «Сковорода єднає Україну», який передбачав популяризацію творчості Григорія Савича Сковороди (зустрічі з читацькою аудиторією у закладах загальної середньої, передвищої та вищої освіти, бібліотеках, поширення інформації у засобах масової комунікації, наукова робота зі студентами). У рамках проєкту було проведено читацькі зустрічі з юнацькою аудиторією у Тернопільській обласній бібліотеці для молоді, бесіду про Григорія Сковороду на радіо, проведено ряд Сковородинківських читань у закладах загальної середньої та передвищої освіти м. Тернопіль, бібліотеках; проведення квесту зі студентами першого курсу факультету філології і журналістики «Пізнаєш істину – ввійде тоді у кров твою сонце»; організація

бібліоквесту «З усіх утрат втрата часу найтяжча» із читачами Тернопільської обласної універсальної наукової бібліотеки, організовано і проведено Всеукраїнську науково-практичну студентську конференцію «Не розум від книг, а книги від розуму створились».

Важливим також є залучення майбутніх філологів до освітнього проєкту «Великі українці», що передбачає популяризацію творчості видатних українських поетів, письменників, літературознавців, перекладачів, артистів, композиторів, громадсько-політичних діячів, журналістів, художників тощо. У рамках проєкту уже було креативно представлено творчі портрети Г. Сковороди, Т. Шевченка, І. Франка, Л. Українки, Д. Павличка, В. Гнатюка, О. Кобилянської, С. Жадана, С. Будного, М. Ткачука, В. Махна, Ю. Вітяка, Н. Сеньовської, В. Івасюка, Н. Матвієнко та ін.

Також заслуговує на увагу участь студентів факультету філології і журналістики ТНПУ ім. В. Гнатюка в освітньому волонтерському проєкті «Україні потрібен кожен», метою якого є вести роз'яснювально-інформаційну діяльність серед молоді стосовно ситуації в країні, яка безпосередньо їх стосується (війна, волонтерство, безпека, інформаційна гігієна); сформувати позитивний образ українського воїна, героя-захисника.

Отже, проєктна діяльність відіграє важливу роль у системі підготовки вчителя-словесника, адже передбачає безпосереднє застосування знань, умінь та навиків студентів, спрямованих на набуття особистісного досвіду, сприяє творчій самореалізації майбутніх філологів, розвитку їх інтелектуальних здібностей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Довбенко Т. Метод проєктів в історії шкільництва. *Шлях освіти*. 2005. № 2. С. 47–51.
2. Мартинець Л. Проєктна діяльність у навчально-виховному процесі загальноосвітнього навчального закладу. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. 2015. № 3. С. 10–13.

3. Медвідь Л. Історія національної освіти і педагогічної думки в Україні. Київ: Вікар, 2003. 335 с.

4. Проектна діяльність у ліцеї: компетентнісний потенціал, теорія і практика: наук.-метод. посібн. / за ред. С. Шевцової, І. Єрмакова, О. Батечко, В. Жадька. Київ: Департамент, 2008. 520 с.

5. Хоружа Л. Проектна культура вчителя: етичний компонент. *Шлях освіти*. 2006. № 4. С. 11–15.

6. Юрчик О. Впровадження проектної технології в навчальний процес. Хмельницький: НВО № 5 ім. С. Єфремова, 2015. 88 с.

Степаненко Олена Костянтинівна,
кандидат філологічних наук, доцент,
кафедра соціально-гуманітарної освіти,
Комунальний заклад вищої освіти
«Дніпровська академія неперервної освіти»
Дніпропетровської обласної ради»

РОЛЬ ФАХОВОЇ ПЕРІОДИКИ В ОПТИМІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ ВИВЧЕННЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ В ШКОЛІ

Сьогоднішній процес переосмислення ролі літературної освіти в побудові суспільства сталого розвитку стимулює в освітньому середовищі активне обговорення способів ефективного поєднання вже відомих методів і прийомів вивчення художніх творів на уроках зарубіжної літератури та розробку нових, що йшли б у ногу із найсучаснішими досягненнями інформаційної епохи.

Я. А. Коменський ще у XVI ст. у своїй «Великій дидактиці» назвав головним завданням учителя застосування таких методів роботи з учнями, які б дозволили їм при затраті мінімуму зусиль отримувати максимум знань і вмінь [2, с. 113–132]. Гідне подиву, що великий педагог майже п'ять століть тому окреслив актуальну і сьогодні (бо вічну, в силу сталого розвитку технологій) проблему оптимізації освітнього процесу та добору відповідного добору методичного інструментарію.